

Порівняльний аналіз релігійності віруючих християн та атеїстів
// Психологічні дослідження: наукові праці викладачів та
студентів соціально-психологічного факультету. Випуск 9. / За
ред. Л. П. Журавльової, В. О. Климчука, Ю. Ю. Дем'янчук. –
Житомир, Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2017. – С. 28-30.

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ РЕЛІГІЙНОСТІ ВІРУЮЧИХ ХРИСТІЯН ТА АТЕЇСТІВ

Катерина Герасименко

студентка 4 курсу соціально-
психологічного факультету

Науковий керівник:

кандидат філософських наук, доцент
Г.В. Пирог

На сучасному етапі розвитку релігія та її суб'єктивні прояви набувають значних змін, вони характеризуються невизначеністю та різноманітністю. Процес секуляризації призвів до того, що релігія втратила своє абсолютне значення в житті як суспільства, так і людини, у відношенні до християнства спостерігається велика розбіжність - від повного прийняття до абсолютного заперечення [4].

Дослідження показують, що релігійна віра сучасних українців має видимо поверховий, а радше демонстративний характер і зводиться лише до виконання формальних християнських вимог [1]. Інша частина громадян – атеїсти, які зовсім байдужі до релігії. Значна кількість громадян вагаються між вірою та безвір'ям. Вони визнають існування Бога, однак не завжди вірять в існування душі, гріха, Раю і пекла, ці поняття набувають у них не стільки релігійного, скільки морального забарвлення. Причому третина віруючих християн та шоста частина атеїстів одночасно визнають переселення душ, що суперечить християнському віровченню [1; 2].

Метою нашого дослідження є порівняльний аналіз релігійності у молодих віруючих християнської віри та атеїстів. Для її досягнення було проведено пілотажне емпіричне дослідження з використанням тесту для визначення структури індивідуальної релігійності Ю.В.Щербатих. Вибірку склали 20 осіб 19-25 років, 5 чоловічої статі й 15 – жіночої.

На основі опитування було визначено дві групи досліджуваних – ті, хто відносить себе до віруючих християн (10 осіб), та ті, хто вважає себе атеїстами (10 осіб). Для кожної з груп були визначені середні показники за шкалами релігійності:

1. «Ставлення до релігії як філософської концепції» – віруючі мають середній показник (6), атеїсти – занижений показник (3);

2. «Ставлення до магії» – віруючі мають середній показник (6), атеїсти – низький показник (2);

3. «Тенденція шукати в релігії підтримку і розраду» – віруючі мають підвищений показник (8), атеїсти – занижений показник (4);

4. «Зовнішні ознаки релігійності» – віруючі мають підвищений показник (7), атеїсти – занижений показник (3);

-28-

5. «Інтерес до загадкових і таємничих явищ, в сприйнятті яких віра відіграє значно більшу роль, ніж знання» – віруючі мають занижений показник (4), атеїсти – низький показник (2);

6. «Тенденція вірити в Творця і визнавати існування вищої сили, що створила світ» – віруючі мають підвищений показник (7), атеїсти – низький показник (2);

7. «Наявність релігійної самосвідомості» – віруючі мають підвищений показник (7), атеїсти – занижений показник (3);

8. «Ставлення до релігії як зразка моральних норм» – віруючі мають занижений показник (3), атеїсти – низький показник (1).

Отримані результати показують, що молоді віруючі християни бачать в релігії підтримку, розраду, що пов'язується з носінням релігійної символіки, поклонінням ікон, дотриманням релігійних обрядів, читанням молитов. Також релігія вчить їх вірити в творця і визнавати існування вищої сили, що створила світ. Та показує, що у віруючих християн є внутрішня потреба в релігійному віруванні. Іноді віруючі відносяться до релігії як до філософської концепції, тобто схильні до ідеалістичної філософії, вони не надто вірять магічним обрядам і забобонам, не проявляють цікавості до загадкових і таємничих явищ, в сприйнятті яких віра відіграє значно більшу роль, ніж знання, і не ставляться до релігії як зразка моральних норм поведінки.

Молоді невіруючі люди не схильні до ідеалістичної філософії, не вірять в магічні обряди, не шукають в релігії підтримки. Вони не пов'язують релігію з носінням релігійної символіки, поклонінням ікон, дотриманням релігійних обрядів, читанням молитов. Їм не цікаві загадкові і таємничі явища, в сприйнятті яких віра відіграє значно більшу роль, ніж знання. Невіруючі люди не вірять в творця і не визнають існування вищої сили, що створила світ. Також в них немає внутрішньої потреби в релігійному віруванні і вони не ставляться до релігії, як зразка моральних норм поведінки.

Таким чином, дослідження показало, що релігійність молодих віруючих християн за більшістю показників проявляється сильніше, ніж у невіруючих. Значні відмінності між християнами й атеїстами

стосуються віри в Творця і визнання існування вищої сили, пошуків у релігії підтримки й розради, зовнішніх проявів релігійності, наявності релігійної самосвідомості, а також признання магії. Однак за деякими показниками – інтерес до загадкових і таємничих явищ, в сприйнятті яких віра відіграє значно більшу роль, ніж знання, та ставлення до релігії як зразка моральних норм, – різниці майже

-29-

немає. Досліджувані, як віруючі, так і невіруючі, не бачать у релігії джерела моральних норм і можливостей пізнання таємничих явищ.

Список використаних джерел

1. Лубський В. Релігієзнавство Навчальний посібник / К.: Вілбор, 2002.- 432 с.
2. Паращевін М. Релігія та релігійність в Україні / За ред. С. Макеева. — К.: Інститут політики, Інститут соціології НАН України, 2009. — 68 с.
3. Авторський тренінг професора Ю.В.Щербатих. Тест для визначення структури індивідуальної релігійності Ю.В.Щербатих. [Електронний ресурс] / Ю. В. Щербатих – Режим доступу до ресурсу: <http://www.no-stress.ru/testy/religiousness.html>
4. Пирог А. Трансформации христианских ценностей в современном украинском обществе / А. Пирог // Горизонты образования. - Севастополь, 2004. - №1. – С. 105-110. – Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/23296/>